

Onderwerp Vaststelling Jaarverslag en Jaarrekening 2017	
Nummer	2018/157589
Portefeuillehouder	Snoek, M.
Programma/beleidsveld	7.2 Algemene dekkingsmiddelen
Afdeling	FIN
Auteur	Kluwen, N.B.
Telefoonnummer	023-5113049
Email	nbkluwen@haarlem.nl
Kernboodschap	Met het vaststellen van de Jaarrekening 2017 wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde financiële beleid over 2017. In het jaarverslag wordt nader ingegaan op de bereikte prestaties.
Behandelveorstel voor commissie	De commissie Bestuur wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering. De <i>Gebiedsverslagen 2017</i> worden ter informatie aangeboden.
Relevante eerdere besluiten	N.v.t.
Besluit College d.d. 12 juni 2018	1. het college stelt het voorstel aan de raad vast. 2. het college besluit voorts de <i>Gebiedsverslagen 2017</i> vast te stellen. de secretaris, de burgemeester,
Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: - Vast te stellen de Jaarrekening 2017 en: - de lasten te bepalen op € 551.726.000 (exploitatie € 507.453.000 en reserves € 43.273.000); - de baten te bepalen op € 556.133.000 (exploitatie € 532.659.000 en reserves € 23.474.000). - Kostenoverschrijdingen betreffende lasten 2017 die passen binnen het bestaande beleid en ten onrechte niet tijdig aan de raad zijn gerapporteerd, alsnog te autoriseren. Een specificatie van deze lasten (categorie 3), is opgenomen in hoofdstuk 4.6 Kadernota rechtmatigheid.

	3. In te stemmen met de in hoofdstuk 4.7 van het jaarverslag opgenomen bijlage Single information/Single audit (SiSa) en de toelichting daarop. De SiSa-bijlage wordt na vaststelling van het jaarverslag door de raad aangeboden aan de staatssecretaris van BZK. 4. Vast te stellen het Jaarverslag 2017. de griffier, de voorzitter,
--	---

1. Inleiding

Jaarlijks legt het college het jaarverslag en de jaarrekening ter vaststelling voor aan de gemeenteraad. De opzet van de jaarrekening en het jaarverslag zijn ten opzichte van 2016 ongewijzigd gebleven.

De jaarrekening van 2017 is ook digitaal beschikbaar (<http://haarlem.jaarverslag-2017.nl>). In de digitale versie is met name extra informatie te vinden over de financiën.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

Besluit:

1. Vast te stellen de Jaarrekening 2017 en:
 - de lasten te bepalen op € 551.726.000 (exploitatie € 507.453.000 en reserves € 43.273.000);
 - de baten te bepalen op € 556.133.000 (exploitatie € 532.659.000 en reserves € 23.474.000).
2. Kostenoverschrijdingen betreffende lasten 2017 die passen binnen het bestaande beleid en ten onrechte niet tijdig aan de raad zijn gerapporteerd, alsnog te autoriseren. Een specificatie van deze lasten (categorie 3), is opgenomen in hoofdstuk 4.6 Kadernota rechtmatigheid.
3. In te stemmen met de in hoofdstuk 4.7 van het jaarverslag opgenomen bijlage Single information/Single audit (SiSa) en de toelichting daarop. De SiSa-bijlage wordt na vaststelling van het jaarverslag door de raad aangeboden aan de staatssecretaris van BZK.
4. Vast te stellen het Jaarverslag 2017.

3. Beoogd resultaat

Met het vaststellen van de Jaarrekening 2017 wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde financiële beleid over 2017. In het jaarverslag wordt nader ingegaan op de bereikte prestaties.

Om resultaatgericht op hoofdlijnen te kunnen sturen, kaders te stellen en verantwoording af te leggen zijn door de raad 7 programma's vastgesteld. Voor elk programma wordt in de begroting en het jaarverslag expliciet aangegeven welk maatschappelijk effect (of: wat is onze missie?) wordt nagestreefd met het programma.

De programma's zijn onderverdeeld in meerdere beleidsvelden, waarbinnen de doelstellingen en prestaties zijn benoemd. De presentatie van de programma's beoogt de discussie over output (prestaties) en outcome (doelen) – en de koppeling daartussen - te stimuleren. Om deze discussie beter te stroomlijnen worden in de programmaverantwoording steeds drie vaste vragen beantwoord:

1. Wat hebben we bereikt in 2017? / Wat hebben we niet bereikt in 2017?
2. Wat hebben we daarvoor gedaan in 2017?
3. Wat heeft het gekost in 2017?

Daarmee wordt niet alleen duidelijk wat er in 2017 gerealiseerd is, maar ook welke doelen en prestaties niet (volledig) zijn gehaald. Resumerend moet daaruit blijken of de gemeente nog steeds op koers ligt in het realiseren van haar doelen en prestaties, of dat bijsturing noodzakelijk is. Op die manier genereren jaarrekening en –verslag ook weer input voor de kadernota, waarmee de planning- & controlcyclus rond is.

4. Argumenten

1. *Wijziging primaire begroting*

Gedurende het begrotingsjaar zijn er diverse wijzigingen aangebracht in de oorspronkelijke begroting. Deze zijn gemeld en geraamd in de Kadernota 2017 en de bestuursrapportage. De opbouw van het saldo is in onderstaande tabel samengevat:

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Opbouw begrotingssaldo 2017		
Programmabegroting 2017 (uitkomst meerjarenraming)	-499	v
Aanvullende voorstellen Programmabegroting 2017-2021	381	n
Bestuursrapportage 2016	118	n
	0	n
Decemberrapportage (2016/487091)	168	n
Nota privacybeleid (2016/574466)	85	n
Haarlemse belastingvoorstellen (2016/498025)	-160	v
Aansluiten Haarlem bij projecten Shelter City (2016/47051)	18	n
Saldo meerjarenraming na verwerking genomen raadsbesluiten	111	n
Autonome ontwikkelingen	1.956	n
Bestemming rekeningresultaat 2016	744	n
Voortgangrapportage 2017	-1.130	v
Uitkomsten Investeringsplan	-1.836	v
Intensiveren sociaal domein	-4.000	v
Beleidsvoorstellen 2018	4.155	n
Mutaties Kadernota 2017	-111	v
Begrotingsuitkomst na Kadernota 2017	0	n
Mutaties Bestuursrapportage 2017	311	n
Begrotingsuitkomst na Bestuursrapportage 2017	311	n

2. *Vergroten zicht op financiën*

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt wordt de begroting diverse malen per jaar bijgesteld. De Raad heeft, op voorstel van de Rekenkamer, het college de opdracht (2017/307005) gegeven om het inzicht op financiën te vergroten. Een van de aanbeveling is om alle afwijkingen van de primaire begroting toe te lichten. In onderstaand overzicht is hier invulling aangegeven.

Analyse begroting primair - def. begroting - rekening

Begrotingsaldo primaire begroting 2017, Programmabegroting 2017-2021		-499	v
Amendementen		380	n
Begrotingsaldo primaire begroting 2017 inclusief amendementen		-119	v
Algemene dekkingsmiddelen	Voordelen in dividendopbrengsten en betaalde rente leiden per saldo tot een voordeel van € 1 miljoen. Daarnaast heeft een extra onttrekking aan de reserve Sociaal Domein ten gunste van de algemene middelen tot een voordeel geleid.	-4.697	v
Algemene uitkering	Bijstelling van de algemene uitkering op basis van de gemeentefondscirculaires heeft geleid tot hogere opbrengsten.	-2.432	v
Belasting en heffingen	Het voordeel in de belastingen en leges wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere Wabo-leges	-1.404	v
Beleidsintensiveringen fysiek domein	Intensiveren van het onderhoud aan Haarlemse bruggen en het niveau van de openbare ruimte, alsmede extra budget voor onkruidbestrijding, uitvoering van het duurzaamheidsprogramma en verbeteren van de doorstroming van het verkeer.	1.375	n
Beleidsintensiveringen sociaal domein	Voor budgetcoaching, de aanpak van jongeren en schulden, intensiveren maatschappelijke opvang, ondermijning en nazorg ex-gedetineerden en aanpak jeugdwerkloosheid zijn extra budgetten ter beschikking gesteld.	672	n
Huisvesting onderwijs	Voor tijdelijke huisvesting en asbestsanering zijn budgetverhogingen doorgevoerd.	642	n
Regionale samenwerking	De budgetten voor regionale samenwerking zijn gedurende het jaar neerwaarts bijgesteld.	-380	v
Organisatiekosten	Extra kosten als gevolg van de CAO-ontwikkelingen, het Generatiepact, de organisatiewijziging en (tijdelijke) uitbreiding van de formatie hebben geleid tot een stijging van begrote lasten.	3.566	n
Parkeren	De kosten voor het parkeerreferendum en het moderniseren van het beheer parkeren hebben een nadelig effect gehad op het saldo van de begroting.	1.480	n
Investerings-/ kapitaallasten	De kapitaallasten zijn toegenomen als gevolg van de bijstelling van het investeringsplan.	246	n
Overige mutaties	Bijstelling van de energielasten voor gemeentelijke panden, de ophoging van initiatievenbudgetten alsmede diverse kleine wijzigingen.	1.362	n
Begrotingsaldo 2017 na wijziging		311	n

Afwijkingen realisatie 2017

Organisatiekosten	Hogere personeelskosten, onder andere als gevolg van frictiekosten.	2.208	n
Organisatiekosten	De overheadkosten komen lager uit dan begroot.	-765	v
Belasting, heffingen en parkeerinkomsten	Hogere baten straat- en garageparkeren (860) alsmede hogere inkomsten OZB (104), toeristenbelasting (116) en overige heffingen (185).	-1.265	v
Belastingen (betaald)	Voor de jaren 2016 en 2017 is vennootschapsbelasting betaald.	1.228	n
Sociaal domein	Hogere kosten voor bijstandsuitkeringen leiden tot een nadeel ten opzichte van de begroting.	452	n
Fysiek domein	Ontvangen lumpsum woningcoöperatie.	-1.870	v
Rente	Vanwege de aanhoudende lage rente zijn de rentekosten lager dan begroot.	-717	v

Algemene dekkingsmiddelen	Niet aangewende ruimte op onvoorzien en stelposten. De ruimte dient onder andere als dekking voor de bovengenoemde frictiekosten, de kosten van het generatiepact en garantiebannen alsmede het nadeel vennootschapsbelasting.	-1.262	v
Investerings/ kapitaallasten	Van de stelpost schuldvermindering ad € 3,1 miljoen is ruim € 2,2 miljoen ingezet via de route van eenmalige afschrijvingen. De € 0,9 miljoen die resteert is via de route van een vrije kasstroom ingezet. Hiermee wordt geheel conform de afspraak de beschikbare middelen ingezet voor de schuldreductie. De € 932.000 blijft conform afspraak beschikbaar voor de schuldvermindering, dit zal meegenomen worden bij de bestemming van het rekeningresultaat bij de Kadernota 2018.	-932	v
Voorzieningen	Vrijval voorzieningen wethouderspensioenen.	-723	v
Budgetoverhevelingen	Voor een aantal niet uitgevoerde activiteiten wordt via de resultaatbestemming een voorstel gedaan om de budgetten over te hevelen naar 2018. Voor het rekeningresultaat 2017 leidt dit tot een voordeel.	-1.337	v
Overige mutaties	Diverse overschrijdingen kleiner dan € 250.000.	-735	n
Rekeningsaldo voor bestemming		-5.407	v
Bestemmingsvoorstellen		4.105	n
Rekeningresultaat na bestemming		-1.302	v

Waar in de decemberrapportage werd uitgegaan van een resultaat van 2,2 miljoen negatief, sluit de Jaarrekening 2017 met een positief resultaat van 5,4 miljoen. Het verschil tussen verwachting en realisatie kan met name verklaard worden door een hogere Algemene Uitkering (1,8 miljoen) en hogere inkomsten (1,3 miljoen) dan voorzien. De rentekosten vielen lager uit dan verwacht (0,7 miljoen) en ook de vrijval van de voorziening wethouderspensioenen heeft een positief effect op het resultaat (0,7 miljoen). De opbrengst uit de Waboleges valt lager uit dan verwacht op basis van de Decemberrapportage (1 miljoen) omdat Plaza West pas begin 2018 is beschikt.

Daarnaast zijn er enkele posten die via de bestemmingsvoorstellen worden overgeheveld naar 2018, maar het resultaat 2017 wel beïnvloeden: niet uitgevoerde activiteiten (1,3 miljoen) en de bijdrages van woningcorporaties voor het gebied Delftwijk (1,9 miljoen) welke dienen ter dekking van uitgaven in 2018.

Voorts is in de decemberrapportage 2017 aangekondigd dat er mogelijk gestort moet worden in de reserve WWB. Tegelijk werden er mogelijke positieve ontwikkelingen verwacht waarvan verslag wordt gedaan in de jaarrekening 2017. Deze ontwikkelingen hebben zich inderdaad voorgedaan waardoor naar verwachting de reserve Wwb in 2018 toereikend is om het verwachte tekort 2018 te dekken, op grond waarvan de conclusie is getrokken dat op basis van de vigerende afspraken er geen storting in de reserve WWB nodig is. Vanaf 2019 is het voorstel in de Kadernota 2018 om de voor- en nadelen op de BUIG af te laten rekenen met de Algemene Reserve.

3. Realisatie doelen

In de Programmabegroting 2017-2021 zijn 56 doelen geformuleerd, en 132 prestaties om deze doelen te bereiken. Voor zowel de doelen als de prestaties is nagegaan in hoeverre deze in 2017 zijn bereikt.

Van alle in de Programmabegroting 2017-2021 benoemde doelen is 50% volledig gerealiseerd, 23% grotendeels gerealiseerd, 25% gedeeltelijk gerealiseerd en 2% niet gerealiseerd.

Van alle in de Programmabegroting 2017-2021 benoemde prestaties is 69% volledig gerealiseerd, 23% grotendeels gerealiseerd, 6% gedeeltelijk gerealiseerd en 2% niet gerealiseerd.

4. Bestemming rekeningresultaat

Conform de bestendige gedragslijn wordt de bestemming van het rekeningresultaat besproken bij de kadernota. Om tot bestemming van het resultaat over te gaan dient de algemene reserve voor voldoende weerstandscapaciteit te zorgen. De ratio weerstandsvermogen bedraagt 2,4 en is ruim voldoende. Bij de bestemming van het resultaat van € 5.407.000 zal voor € 4.105.000 voorstellen worden opgenomen voor niet bestede middelen 2017. In paragraaf 1.2 van het Jaarverslag en Jaarrekening 2017 wordt hier nader op ingegaan.

5. Risico's en kanttekeningen

Niet van toepassing

6. Uitvoering

- 12 juni controleverklaring, het rapport van de accountant en reactie van college op Accountantsverslag
- 13 Juni Jaarverslag en de Jaarrekening 2017 beschikbaar via Website
- 19 juni boekwerk Jaarverslag en Jaarrekening 2017 beschikbaar voor Raadsleden
- 21 en 28 juni 2018 behandeling Jaarverslag en Jaarrekening 2017 in commissies
- 9 juli 2018 raadsbehandeling Jaarverslag en Jaarrekening 2017
- 15 juli 2018 uiterste datum aanlevering Jaarverslag en Jaarrekening 2017 en verklaring accountant aan provincie

7. Bijlagen

- Het Jaarverslag en de Jaarrekening 2017
- Bijlagen bij Jaarverslag en de Jaarrekening 2017
- Overzicht financiële risico's groter dan € 50.000
- Analyse sociaal domein